

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/73/2016
Identifikačné číslo spisu:	5706208007
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5706208007.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu S. Z., bývajúceho v H., W., zastúpeného FIAČAN & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária so sídlom v Liptovskom Mikuláši, M. Pišúta 936/16, v mene ktorej koná ako advokát a konateľ Mgr. Ivan Fiačan, PhD., proti žalovanej M. H., bývajúcej v H., Q., o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 8C/87/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2013 sp. zn. 5Co/318/2012, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. februára 2013 sp. zn. 5Co/318/2012 a uznesenie Okresného súdu Martin z 2. apríla 2015 č. k. 8C/87/2012 - 368 z r u š u j e a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin rozsudkom z 13. júna 2012 č. k. 8C/ 87/2012-231, potom ako Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 20. apríla 2011 sp. zn. 6 MCdo 5/2010 rozsudok Krajského súdu v Žiline z 10. marca 2009 sp. zn. 5 Co 174/2008 a rozsudok Okresného súdu Martin z 12. februára 2008 č. k. 5 C 154/2006-88 zrušil pre nesprávne právne posúdenie veci a vec vrátil Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie, žalobu o určenie, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. H. parc. č. KN 2553/2 vo výmere 202 m² zapísanej na LV č. XXXX. na Katastrálnom úrade Žilina - Správa katastra Martin, opakovane zamietol. Vychádzal zo zistenia, že spornú parcelu získal otec žalobcu Z. výmenou, ktorá sa uskutočnila medzi ním a predchodcom žalovanej Z. v rozmedzí rokov 1957 až začiatku roku 1960. Keďže zámena pozemkov medzi právnymi predchodcami účastníkov bola dohodnutá na pôde MNV v H., o čom bola spísaná zápisnica, hoci nemala charakter písomnej zmluvy, mohla u predchodcu žalobcu vzbudiť dôvodné presvedčenie, že na základe tohto úkonu vlastníctvo k vymenenému pozemku skutočne nadobudol. Na rozdiel od svojho pôvodného rozhodnutia dospel k záveru, že predchodca žalobcu sa chopil držby v dobrej viere, že mu pozemok ako vlastníkovi patrí a teda, že u neho išlo o držbu oprávnenú. V tomto období na území Slovenskej republiky platil tzv. stredný Občiansky zákonník zákon č. 141/1950 Zb., ktorý poznal nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Predchodca žalobcu však do momentu, keď nadobudol účinnosť súčasný Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb.), nemohol nadobudnúť vlastníctvo k nemu vydržaním, lebo nesplnil do 1. apríla 1964

podmienku 10-ročnej vydržacej doby a v období od 1. apríla 1964 do 31. marca 1983 náš právny poriadok inštitút vydržania nepoznal. V období medzi 1. aprílom 1983 a 31. decembrom 1991 mohol občan, ktorý mal pozemky v dobromyseľnej držbe po dobu desiatich rokov vydržať vlastníctvo pozemku, ktorý mohol byť predmetom osobného užívania, len pre štát a občanovi vzniklo právo na uzavretie dohody o osobnom užívaní vydržaného pozemku v rozsahu, ktorý upravoval v § 200 vtedy platný Občiansky zákonník. Pokiaľ žalobca tvrdil, že do držby sporného pozemku vstúpil neformálnou ústnou darovacou zmluvou v roku 1960, uviedol, že žalobca tento dôkaz produkoval až v samom závere konania; preto mu neuveril a považoval ho za účelové. Aj v prípade jeho pravdivosti by vstup do držby nemohol byť dobromyseľný, keďže žalobcovi už pri vybavovaní stavebného povolenia bolo zrejmé, že stavia na pozemku svojho otca. Všetky zainteresované orgány vychádzali pri udeľovaní príslušných povolení so žalobcom uvádzaných tvrdení a tvrdení jeho otca, že medzi sebou uzatvorila zmluvu o prevode vlastníctva stavebného pozemku na žalobcu, k čomu však nikdy nedošlo. Žalobca teda musel vedieť, že zmluva o prevode vlastníctva pozemkov sa uzatvára v písomnej podobe. Žalobca do oprávnenej držby sporného pozemku nemohol vstúpiť ani na základe dedičského konania uskutočneného po jeho otcovi v roku 1987. Z dedičského rozhodnutia bolo presne zrejmé, čo je predmetom dedenia. Nebolo formulované v tom zmysle, že by žalobca nadobudol „všetok hnutelný i nehnuteľný majetok“. Predmet dedičstva, je v ňom presne popísaný údajmi z pozemkovej knihy, pričom v rozhodnutí nie je spomínaný sporný pozemok a ani príľahlá záhrada. Žalobcovi bolo teda zrejmé, čo vlastne dedí. Podľa okresného súdu pocit vlastníctva k spornému pozemku nemožno odvíjať ani od tej skutočnosti, že právny predchodca žalobcu súhlasil pred vydaním stavebného povolenia s výstavbou rodinného domu na jeho pozemku a že k tomu nemal výhrady ani stavebný úrad. Pokiaľ žalobca užíval sporný pozemok so súhlasom svojho otca, bol len jeho detentorom, v ktorom prípade nejde o dobrú vieru, že mu pozemok vlastnícky patrí. Žalobca sa teda nestal dobromyseľným držiteľom sporného pozemku ani v roku 1960 (darovanie vo forme ústnej zmluvy), ani v roku 1987 (dedičské konanie po svojom otcovi) a ani na základe iného titulu, z ktorého by mohol odvodzovať vstup do dobromyseľnej držby po roku 1992. Nebola tak splnená dobromyseľnosť držby ako základná podmienka pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním a žalobca nenadobudol vlastníctvo k spornému pozemku ani iným právnym titulom. Žalobu o určenie vlastníctva preto zamietol. Právne vec posúdil podľa § 115 až § 118 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, § 135a ods. 1 až ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení od 1. 4. 1983 do 31. 12. 1991 a podľa § 130 ods. 1, § 134 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. 1. 1992.

2. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. februára 2013 sp. zn. 5Co/318/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. Mal za to, že okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, vo veci vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, riadne zistil skutkový stav a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver. Stotožnil sa v celom rozsahu aj s odôvodnením jeho rozsudku. Aj podľa jeho názoru žalobca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním, keďže nebola u neho splnená jedna zo zákonných podmienok vydržania, a to dobromyseľná držba spornej nehnuteľnosti. Z listinných dôkazov vyplynulo, že žalobca už v čase vydania stavebného povolenia na stavbu rodinného domu na spornej parcele mal vedomosť o tom, že stavia na pozemku svojho otca a na to, aby sa stal vlastníkom pozemku, musí dôjsť k uzavretiu riadnej zmluvy o prevode vlastníctva medzi ním a jeho otcom. Pokiaľ žalobca argumentoval tým, že s otcom uzatvorili v roku 1960 ústnu darovaciu zmluvu, okresný súd správne uzavrel, že v tomto prípade sa na strane žalobcu nejedná o ospravedlniteľný omyl, nakoľko v čase údajného darovania pozemku žalobcovi sa na platnosť zmluvy vyžadovala písomná forma. V tomto smere poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých bolo konštatované, že omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti alebo nedokonalkej znalosti celkom jednoznačného a zrozumiteľného ustanovenia zákona, je právny omyl neospravedlniteľný. Odvolací súd považoval za správny aj právny názor okresného súdu, že žalobca sa nestal dobromyseľným držiteľom pozemku ani na základe dedičského konania po jeho otcovi v roku 1987 a ani po roku 1992 na základe iného právneho titulu. Odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu preto podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd toto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že

odvolací súd zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, keď vôbec nereagoval na jednotlivé odvolacie námietky. Rozsudok odvolacieho súdu považoval aj za arbitrárny, lebo jeho záver, že sa nestal dobromyseľným držiteľom sporného pozemku, je so zreteľom na zistený skutkový stav veci, extrémne nelogický. K nesprávnomu právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom uviedol, že všetky ním produkované a súdom vykonané dôkazy vedú k jednoznačnému záveru, že práve zámenná zmluva uzatvorená medzi jeho predchodcom a predchodcom žalovanej, odsúhlasená príslušnými štátnymi orgánmi, bola právnym dôvodom uchopenia držby zamenených pozemkov predchodcami účastníkov, ktorí po celé roky nerušene užívali zamenené parcely ako ich vlastníci. Žalobca si oprávnenosť držby odvodzoval od svojho predchodcu Z. Z., ktorý bol nepochybne oprávneným držiteľom sporného pozemku tak, ako to konštatovali aj konajúce súdy. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že jeho otec Z. Z. mu prenechal bez akejkoľvek odplaty pozemok na výstavbu rodinného domu. Ich prejavy vôle smerovali k uzavretiu neformálnej darovacej zmluvy, pričom zo žiadneho listinného dôkazu nevyplývalo, že by mal mať vedomosť o potrebe riadnej zmluvy a jej písomnej formy. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva, nebol povinný preukázať platný právny dôvod nadobudnutia, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia. V konaní ďalej preukázal aj to, že sporný pozemok užíval v dobrej viere, že mu patrí nepretržite a nerušene až do roku 2002 (žalovaná vtedy náhodne zistila, že sporná parcela je formálne zapísaná na liste vlastníctva na ňu) a že jeho tvrdenia žiadnym spôsobom nespochybňovala a ani nepreukázala opak. Okresný a tiež odvolací súd dospeli preto k mylnému záveru o nedostatku jeho dobrej viery, že mu pozemok patrí a následne k nesprávnomu právnomu názoru v otázke nadobudnutia vlastníctva vydržaním. Nesúhlasil ani s názorom konajúcich súdov, že sporný pozemok len fakticky zabral a teda že bol len nedobromyseľným detentorom. Napokon o jeho dobromyseľnosti svedčí i dedičské konanie po jeho otcovi Z. Z., zomrelom XX. X. XXXX. Minimálne od tohto dedičského konania vedeného pred štátnym notárstvom v roku 1987 si môže odvodzovať oprávnenosť držby. Podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Martine z 1. 9. 1987 sp. zn. D 651/87 totiž nadobudol po poručiteľovi všetok majetok. Nie je pritom rozhodné ako je výrok formulovaný. Ustálená súdna prax takéto rozhodnutie, kde jeden dedič nadobúda celý majetok po poručiteľovi, považuje za spôsobilý nadobúdací titul pre vydržanie, a to bez ohľadu na skutočnosť, či dedený majetok je alebo nie je presne špecifikovaný. Na základe novely Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb. účinnnej od 1. 1. 1992 mohol nepochybne nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním ku dňu 1. 1. 1992, a to tak v prípade vstupu do oprávnenej držby v roku 1960, ako aj v prípade jej vstupu v roku 1987. Poukázal pritom na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa záverov ktorej sa vlastníkom nehnuteľnosti počínajúc dňom 1. 1. 1992 môže stať osoba, ktorá má nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu 10 rokov, a to i v prípade, že sa stala oprávneným držiteľom pred 1. 1. 1992.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobca a ani jeho predchodca nemohli byť a ani neboli dobromyseľní v držbe sporného pozemku. Poukázala pritom na stavebné povolenie z roku 1960, podľa ktorého žalobcovi bola povolená stavba rodinného domu na parc. č. 2553/12, na dedičské konanie, v ktorom nebola prejednaná parcela pod rodinným domom, a že sám žalobca ani jeho predchodca si nevysporiadali vlastnícky stav k vlastnému pozemku. Navrhla preto dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 12. decembra 2014 sp. zn. 6 Cdo 274/2013 dovolanie žalobcu odmietol a rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že nezistil podmienky prípustnosti dovolania ani podľa § 238 ods. 1 až ods. 3 O. s. p. a ani podľa § 237 O. s. p. Išlo preto o dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky Nálezom zo 16. decembra 2015 sp. zn. I. ÚS 199/2015 na základe sťažnosti S. Z. rozhodol tak, že jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46. ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 274/2013 z 12. decembra 2014 porušené bolo a označené uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu

vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že najvyšší súd neposudzoval procesnú prípustnosť dovolania dôkladne z dôvodov uvedených v § 238 O. s. p. Poukázal na to, že výkladom vzťahu medzi § 238 ods. 2 a § 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p. sa už zaoberal, a to nielen ústavný súd (napr. v náleze č. k. II. ÚS 18/05 - 51 z 8. júna 2005), ale aj samotný najvyšší súd (sp. zn. 2 Cdo 104/01). Podmienky prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 O. s. p. treba vykladať tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcovi ochranu základných práv. Tomu potom musí zodpovedať taký výklad a aplikácia ustanovenia § 238 ods. 2 O. s. p. v otázke prípustnosti dovolania a to v súvislosti s § 243d ods. 1 O. s. p., ktorý v každom prípade umožní meritorne posúdenie veci z hľadiska stretu odlišných právnych názorov na výklad právneho predpisu odvolacieho a dovolacieho súdu pri rozhodovaní v tej istej veci po sebe v rámci inštančného postupu. V danej veci najvyšší súd z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 2 O. s. p. nerešpektoval svoju predchádzajúcu judikatúru a ani nálezovú judikatúru ústavného súdu, a to bez toho, že by predložil argumentáciu spôsobilú vyložiť, prečo sa od judikatúry odchyľuje. Odmietnutím dovolania pre údajnú neprípustnosť odoprel sťažovateľovi spravodlivosť, čím porušil čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vyslovil názor, že z jeho pohľadu bolo dovolanie sťažovateľa prípustné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

7. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

8. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na prejednanie dovolania (§ 35 C. s. p.), po tom ako ústavný súd zrušil jeho predchádzajúce rozhodnutie, po zistení, že dovolanie bolo podané včas oprávneným subjektom zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., a vychádzajúc zo záväzného právneho názoru ústavného súdu, že ide o rozsudok, proti ktorému dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 2 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal tento rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

9. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého žalobca nenadobudol vydržaním vlastníctvo k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu, lebo sa nestal dobromyseľným držiteľom, a to ani v roku 1960 na podklade ústnej darovacej zmluvy (nemohlo sa u neho jednať o omyl ospravedlniteľný) a ani v roku 1987 na podklade rozhodnutia o dedičstve.

10. Dovolací súd sa s prijatým právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje predovšetkým v tej časti, pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nemohol byť objektívne v dobrej viere, že mu sporný pozemok na podklade dedičského konania z roku 1987 a v ňom vydaného rozhodnutia, vlastnícky patrí a nemohol teda vlastnícke právo k nemu nadobudnúť vydržaním.

11. Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená (§ 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

12. Jedným zo základných predpokladov nadobudnutia veci vydržaním je oprávnenosť držby. Za oprávneného držiteľa sa považuje ten, kto je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Pri oprávnenej držbe musí ísť o také faktické ovládanie veci, pri ktorom je daná vôľa nakladať s vecou ako so svojou. Podkladom tejto vôle je dobrá viera, ktorá vyjadruje vnútorný (psychický) stav držiteľa. Treba zdôrazniť, že dobrá viera ako psychický stav nemôže byť sama osobou predmetom dokazovania. Možno na ňu usudzovať len z okolností vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok a z ktorých možno vyvodiť, že sa nadobúdateľ dôvodne považuje za vlastníka veci. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Dobromyseľnosť musí byť preto posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva vec, ktorej vlastníctvo nenadobudol. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci alebo práva. Netreba ale preukazovať platný právny dôvod nadobudnutia veci, riadny prechod vlastníctva; stačí, aby tu bol čo i len domnelý právny dôvod (titulus putativus), čiže ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu takýto právny titul svedčí. Súdna prax pripúšťa, že titulom, hoci i putatívnym, z ktorého držiteľ odvodzuje oprávnenú držbu, môže byť tiež rozhodnutie o vyporiadaní dedičstva. Ak ide o pozemok, nemožno vylúčiť oprávnenú držbu ani vtedy, ak tento pozemok nebol predmetom dedičského konania, a to za predpokladu, že dedič sa ujal jeho držby a pritom konal v ospravedlniteľnom omyle, že ide o súčasť pozemku vlastnícky patriaceho poručníkovi, ktorý zdedil. Keďže hodnotenie dobrej viery je vždy vecou individuálneho posúdenia, treba aj v takomto prípade vziať do úvahy všetky okolnosti, za ktorých bola držba uchopená a vykonávaná (nielen niektoré z nich), pričom v pochybnostiach sa má za to, že držba je oprávnená.

13. Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd nepostupoval v rámci zisťovania dobrej viery žalobcu v zmysle uvedených zásad najmä, pokiaľ žalobca odvodzoval svoje presvedčenie, že mu sporný pozemok patrí, od dedičského konania po svojom otcovi z roku 1987, keď sa pri posudzovaní jeho dobromyseľnosti nevysporiadal so všetkými podstatnými okolnosťami, ktoré vyšli v konaní najavo.

14. Z hľadiska skutkového stavu bolo v konaní preukázané, že otec žalobcu Z. nadobudol v súvislosti s výstavbou vodnej nádrže H. do výlučného vlastníctva na základe vyvlastňovacieho výmeru a pridelovej listiny vydané Okresným národným výborom v Martine z 31. 10. 1955 pozemok parc. č. 2553/3 o výmere 1931 m², že v súvislosti so zameriavaním stavebných pozemkov a vyhotovovaním nového zastavovacieho plánu obce Krpeľany došlo medzi predchodcom žalobcu Z. Z. a predchodcom žalovanej Z. H. O. k zámene pozemkov tak, aby vznikli ucelené stavebné parcely (týmto spôsobom sa o zámene pozemkov dohodlo viacero vlastníkov), a že na základe tejto výmeny predchodca žalobcu získal sporný pozemok a predchodca žalovanej pozemok - časť parcely č. 2553/3, ktorý je v súčasnosti zapísaný na LV č. XXX. pre k. ú. H. ako súčasť parcely č. 24, vlastníkom ktorej je syn Z. H. O., I. H.. V konaní bolo ďalej nesporné, že výmenou získaný pozemok sa stal súčasťou novovytvoreného stavebného pozemku vzniknutého odčlenením časti parcely č. 2553/3 vlastnícky patriacej otcovi žalobcu Z. Z., ktorý bol označený v zastavovacom pláne pod č. 35, že výmenou získaný pozemok bezprostredne susedil s pozemkom patriacim Z. Z., a že žalobca na tomto pozemku postavil rodinný dom a celý pozemok oplotil. Nesporné bolo aj to, že otec žalobcu Z. Z. nerušene pozemok držal od roku 1960 až do svojej smrti v roku 1987 a následne po jeho smrti pokračoval v nerušenej držbe až do roku 2002 aj žalobca, keď predtým pozemok užíval so súhlasom otca.

15. Pokiaľ žalobca odvodzoval svoje presvedčenie o tom, že nadobudol sporný pozemok dedením po jeho otcovi Z. Z., na podklade dedičského rozhodnutia z roku 1987, bolo potrebné zohľadniť, že jeho predchodca - príbuzný v priamom rade - sporný pozemok po dlhý čas (od roku 1960 až do svojej smrti v roku 1987) držal bez toho, že by bola jeho držba predchodcami žalovanej spochybňovaná (konajúce súdy ho považovali za držiteľa oprávneného) a že po smrti svojho otca žalobca pokračoval v držbe pozemku a túto vykonával nepretržite a nerušene až do roku 2002. Keďže nebol preukázaný opak možno vyvodiť, že obe strany považovali predchodcu žalobcu a neskôr žalobcu za vlastníka sporného

pozemku. Ďalej bolo potrebné prihliadnuť na to, že hneď od vzniku novovytvorenej stavebnej parcely (jej podstatnú výmeru tvorila časť pozemku parc. č. 2553/3) jej súčasťou bol sporný pozemok, že tento ako celok bol v zastavovacom pláne vedený pod číslom 35 (v ňom parcelné čísla uvedené neboli), že žalobca na tomto pozemku postavil rodinný dom, celý pozemok oplotil a so súhlasom svojho otca takto oplotený pozemok ako celok od roku 1960 nerušene užíval. Tieto významné okolnosti nebolo možné pri hodnotení dobrej viery žalobcu opomenúť. Ide totiž o okolnosti, ktoré nepochybne boli objektívne spôsobilé utvrdiť žalobcu v presvedčení, že celý stavebný pozemok, t. j. včítane spornej parcely tak, ako bol oplotený a ako ho celé roky s vedomím otca užíval, vlastnícky patril jeho otcovi Z. Z. a teda, že patril do dedičstva po ňom. Keďže v dedičskom konaní po svojom otcovi v roku 1987 sa stal v zmysle rozhodnutia štátneho notárstva tým dedičom, ktorý nadobudol majetok poručiteľa a keďže išlo o pozemok, na ktorom stál rodinný dom vlastnícky mu patriaci a ktorý aj po smrti otca nikým (ani žalovanou) nerušený užíval, mohol byť dôvodne v presvedčení, že zdedil aj sporný pozemok, hoci tento nebol v rozhodnutí uvedený (ani byť uvedený nemohol, lebo konajúce súdy dospeli k záveru, že predchodca žalobcu ho vydržaním nenadobudol a teda v čase smrti nebol jeho vlastníkom). Pritom so zreteľom na vyššie uvedené okolnosti treba mať za to, že omyl žalobcu spočívajúci v užívaní sporného pozemku, možno považovať za omyl ospravedlniteľný, lebo z nich nevyplýva, že by mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva pozemok, ktorého vlastníkom sa nestal. V tomto prípade teda preukázané okolnosti nasvedčujú o poctivosti nadobudnutia sporného pozemku, a to nielen zo strany predchodcu žalobcu, ale aj samotného žalobcu.

16. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd pri posudzovaní dobrej viery žalobcu nepostupoval správne, keď jeho dobromyseľnosť nehodnotil v kontexte s ďalšími zistenými okolnosťami. Následne dospel k nesprávnemu právnemu názoru, že žalobca k pozemku, ktorý je predmetom sporu, vlastníctvo vydržaním nenadobudol. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.). Zároveň ako rozhodnutie závislé na tomto výroku zrušil tiež uznesenie Okresného súdu Martin z 2. apríla 2015 č. k. 8C/87/2012 -368, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania. Odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

17. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.